

„EDINOST“
Ishaja po trikrat na teden v šestih iz-
danih ob **torških, četrških**
in **sobotah**. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . . 6.— „ „ „ 8.—
za vse leto . . . 12.— „ „ „ 16.—
Naročnine se plačevati naprej na naročbe
brez priložene naročnine se uprava ne
ozira.

Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.
izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

POZIV do Slovencev tržaških in okoličanskih!

Da podpremo še bolj volilna protesta, poslana na Dunaj, prosi podpisano pol. društvo vse sloven-
ske narodnjake, katerim so znane kakoršnesibodi
nezakonitosti dogodivše se o volitvi za V. kurijo in
III. kolegij, da se potrudijo v „Delalsko društvo“
(Via Molin piccolo št. 1), kjer bode nalašč za to
najet uradnik od 31. t. m. do 7. aprila t. l. vspre-
jemal na zapisnik prijavljene mu nezakonitosti. —
Dolžnost je vsakega narodnjaka, da nas podpira v
tem delu ter da nam pomaga razkriti volilne spletke
nasprotnikov naših. Kdor ne more priti osebno, naj
pošlje pismene podatke na politično društvo „Edi-
nost“ v roke dr. Gustava Gregorina najkasneje do
7. aprila t. l. Vsaka trditev mora biti podprta z
dokazi.

Politično društvo „Edinost“.

Kje je krivda?

Priprosti narod sodi po raznih znamenjih na
nebu, kedaj se bližajo hudi časi. Tudi na našem
politiškem obzorju je videti čudnih prikaznij, iz
katerih bi mogli sklepati, da se bližajo čudni do-
godki. Kaj pravite k temu, da so si bili te dni v
laseh poluficijozni v Trstu in poluficijozni na Du-
naju? „Reichswehr“ contra „Triester Zeitung“,
in „Triester Zeitung“ contra „Reichswehr“ — to
so čudna znamenja na nebu! — Po takem naj
vrag vzame vse politiske proroke, ako nam skoro
ne pridejo „hudi časi“ in veliki, nenavadni do-
godki!

Mi se seveda nečemo utikati v borbo, ki se
je unela med onimi, ki baje govore v imenu vlad-
nih krogov na Dunaju, in med onimi, ki baje go-
vore v imenu vladnih krogov v Trstu, vendar smo
smatrali za svojo dolžnost, da opozorimo čitatelje
na čudna znamenja na nebu. O nečem pa nas je
uverila ta poluficijozna borba. Pripoznati
moramo namreč, da so sedanji poluficijozni
na Dunaju sila zlobni ljudje. Ali hočete kaj
hujšega, nego je to, kar so napisali v uredništvu
dunajskega lista? Rekli so namreč, da tržaški
poluficijozus brani svoje borno življenje le — z
izrezki iz starih listov! Kdo bi zameril „Triesterici“,
da je porudečila gori do ušes na takem žaljenji

in da je v opravičenem ogorčenju delala slabe
dovtype. Mi jej — Bog je naša priča — nismo
zamerili tega.

S tem je me da dovolj jasno označeno naše
stališče ozirom na to nenavno prikazen vojne
med poluficijozni od tu in tam, in mirnim srcem
hočemo čakati sedaj, da vidimo, kdo zmaga v tej
pravdi: „Reichswehr“ contra „Triester Zeitung“.

Ali v ognju ogorčene polemike proti nazorom
dunajskega lista o hrani, vzdržujoči „Triesteri-
cino“ življenje, je napisala „Triester Ztg.“ stavek,
po katerem se morajo čutiti zadete tržaški Slo-
venci. To pa se že tiče naše kože in obvezani
smo, da reagujemo nekoliko in podamo malo po-
jasnila spoštovanemu listu.

„Triester Zeitung“ je rekla namreč med
drugim: „Druzega ne manjka več, nego da „Reichs-
wehr“ obdolži namestnika, da je on zasnoval iz-
grede, ki niso došli od strani „italianissimov“. Mi
gojimo preveliko spoštovanje do osebe njeg. eksce-
lence, da bi isto hoteli utikati v ta preprič; tega
nočemo storiti že zato, ker je g. namestnik c. kr.
uradnik in ker si niti ne moremo misliti c. kr. urad-
nika, ki bi prirejal — izgrede. Vsa ta vsklík
„Triesterice“ se nam vidi le neslana tirada, kate-
re se je poslužil urednik „Triesterice“, ker so mu
slučajno pošli — argumenti.

Saj „Triesterici“ očitno niti ni bilo do tega
— tem manj, ker ni bilo nikake potrebe za to —
da bi zatrdila, da g. namestnik ni kriv na izgre-
dih, ampak jedini namen jej je bil, da podtakne
krivdo drugim, ki — niso italianissimi.

Kdor razume znamenja „Triestericina“, temu
ne bode težko uganiti, kam meri zatrdilo, da iz-
gredov po okolici niso uprizorili „italianissimi“. Čemu
to povdarjanje? Ali ni v tem povdarjanju namen,
da se obdolži kdo drugi? Koga je hotela dregnuti
„Triesterica“? Saj je jasno: le na nas Slovence je
hotela „Triesterica“ sikuti neko-
liko svojega strupa! Vzbuditi je hotela domneva-
nje, kakor da so bili izgrede po okolici proraču-
njeni in uprizorjeni od nevidne, vendar pa poznane,
seveda le slovenske roke! Proti taki insinuaciji
protestujemo najodločneje.

svoje hčere, nego pred nekoliko minutami, ni črh-
nila niti besedice. Revica bi bila najraje slepa in
gluha, zelega si, da bi gospodičine Planusove ne
bila poznala nikdar.

Kakor vsakdo, ki je bil v življenju zelo ne-
srečen, je ljubila vsaj navidezen mir. Nevednost
se jej je zdela najboljša. Moj Bog, ali žaljenje ni
dovolj žalostno? Sicer pa je bila Sidonija vedno
vrta deklica, zakaj bi ne bila tudi vrta žena?

Pričelo se je mračiti.

Gospod Chèbe je mogočno ustal ter šel za-
pirat oknice in zažgat plinovo luč, ki je razsvet-
ljevala gole stene, prazne predale, s kratka, vse
čudno pohiše, ki je na človeka delalo utis, kakor
da je lastnik prejšnji dan prišel na boben. Molčé
in ustnice zaničljivo stiskaje je hotel menda reči
stari devici: „Dan se nagiba... Čas je iti domov“. Med
tem časom pa se je slišalo, kako je gospa
Chèbeova v zadnji sobici tiho ihtela pripravljaje
večerjo.

Gospodičina Planusova se je vrnila s pohoda.

„No?“ je vprašal stari Žiga, ki jo je čakal
nepotrpežljivo.

„Niso mi hoteli verjeti ter so me kar se dá
uljudno postavili pred prag“.

No, ako pa že prav hoče „Triesterica“, da
se male pobavimo z vprašanjem, kje da je krivda
na dogodkih po Primorskem iz zadnjih dnij, bodi
jej povedano, da smo na uslugo.

Ne vemo sicer, da-li nas bode hotela razu-
meti tržaška tetka, ali to vemo, da nas bodo ra-
zumeli vsi oni, ki so se kedaj uglašljali v duševno
življenje za obstanek svoj borečih se narodov, v
psihologijo človeških src.

Oni, ki je zasledoval naše delovanje, ve,
kako sodimo mi o izgrelih in o nasilju; to pa
vemo le mi sami, koliko očitani smo morali že po-
goltniti, došlih od bratskih strani, ker smo baje
— premehki. Vsa ta očitanja pa — da si so nas
bolela in skelela — nas niso mogla odvrniti od
naših nazorov in ostali smo „mehki“ prej ko slej,
in bili smo „mehki“ tudi ob zadnjih izgrelih v
Istri in po okolici. Nikdo ne more iz svoje lastne
kože, tako tudi mi ne. Nikdar nismo odobraval
izgredov, kamo-li da bi jih hoteli prirejati? Mi
vemo, da taki dogodki zahtevajo vsikdar
žrtev, a nas boli srce, ko vidimo, da trpé naši ljudje
— taki ljudje, ki so sicer dobri, pošteni in plemen-
iti ljudje, katere je zavela le žgoča dušna bol, da
so se spozabili za trenotek. Tako je naše stališče
ozirom na izgrede. Mi ne odobrujemo torej iz-
gredov.

Zahtevamo pa — in to po vsej pravici —
da oni, ki govori, ne kakor sodnik v sodni dvo-
rani, ampak kakor glasilo javnosti vestno presoja vse,
momente, predne si prisvaja pravico sodbe o tem
— kdo da je provzročitelj takih neljubih dogo-
dov. Ker si pa „Triester Zeitung“ menda ni na
jasnom v tem pogledu in jej popolnoma nedostaje
one razsodnosti, katera jedina more biti podla ga
pravični sodbi, treba že, da jej damo malo po-
jasnila. Zapomni naj si torej „Triester Zeitung“,
da javno glasilo, političko glasilo, ne sme soditi
takih nesrečnih činov le kakor take same na sebi,
ampak se mora nekoliko uglobiti v duševno živ-
ljenje in čustvovanje ljudstva; javno glasilo mora
poštovati tudi predidše dogodke, čine družih,
ki so provzročili, da je zavrelo v duši naroda.
Ako bi imela „Triesterica“ kaj zmisla za to, kar

To ponižanje jej je solze privabilo v oči.

Starec je postal ves rudeč ter jo je z veli-
kim spoštovanjem prijel za roko.

„Gospodičina Planusova, moja sestra“, je re-
kel dostojno, „odpustite mi, da sem vas napeljal
do tega koraka, a šlo je za čast hiše Fromontove“.

Od tega časa je bil Žiga od dne do dne ža-
lostnejši. Njegova blagajnica se mu ni zdela več
trdna in varna. Tudi če Fromont mlajši ni zahte-
val denarja od njega, je bil v strahu in skrbih. V
razgovoru s svojo sestro pa je ves svoj strah zdru-
ževal v treh besedah, ki so mu vedno hodile na
jezik:

„Nikomur ne zaupam!“... je rekal v okornem
švicarskem narečju.

Neprestano baveči se s svojo blagajnico, je
sanjal včasih, da je vsa razdejana ter ukljub vsem
zaklepom vedno odprta, ali pa da je hud veter
vzel listine, bankovce, čake in državne papirje ter
da on po vsej tovarni dirja za njimi ter jih išče.

Kadar je po dnevi sedel v tihi pisarni za
svojo mrežo, zdelo se mu je, da je majhna, bela
miš zlezla v skrinjo ter da tam gloje vse in po-
staja debelejša in tem lepša, čim večje je razde-
janje. (Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski spisatelj Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Sedaj je pričel močiček obirati svojega zeta,
ribjekravnega Švicarja, ki v svoji pisarni ne dela
drugega, kakor razne bedaste probleme, ki se
brani, mlado soprogo spremljati v družbo ter pred
vsem drugim prednost daje navadam samskega živ-
ljenja svojega, pipi in pivarni.

Le videti je bilo treba, s kakim obrazom a-
ristokratskega preziranja je gospod Chèbe izrekel
besedo „pivarna“. A vendar je skoro sleherni ve-
čer poiskal Rislerja tamkaj ter ga obsipal z oči-
tanji, ako se nisca sestala kedaj.

Za vsem tem govorčenjem je tičala pri tr-
govcu iz Rue du Mail — Commission Spedition —
čisto jasna misel. Hotel je opustiti svojo prodajal-
nico, odtegniti se kupčiji ter je že del časa mislil
na pohod pri Sidoniji, da jo pridobi tem novim
načrtom. To torej ni bil pripraven čas, prirejati
neprijetne prizore ter govoriti o očetovski moči in
zakonskih dolžnostih. Gospa Chèbeova, ki je bila
sedaj nekoliko menj uverjena o breznaadežnosti

se je valovilo po dušah naših okoličanov po nesrečnem dnevu 18. marca, potem bi bila gotovo nekoliko previdnejša v označanju krivcev; pred vsem pa bi bila pomislila, da na takih izgrelih delujejo poleg neposrednih krivcev, tudi posredni krivci! In tudi na izgrelih v okolici je takih posrednih krivcev! Ti pa niso v našem slovenskem taboru, ampak v onem, kjer se je zasnova načrt za vnebovpijočo krivico, ki je zadela našo okolico!

Mirno vestje in mirnim srcem moremo zapisati trditve: neposredni provzročitelj izgrediv po okolici je bil jeden jedini, in to je bila srčna bol, ki je pretresala duše okoličanov po udarcu, ki nas je zadela dne 18. marca 1897.

Rekli pa smo, da je na takih dogodkih tudi posrednih krivcev.

Kdo so pa ti posredni krivci? Kdo drugi nego oni, ki so svojimi slabimi izgledi zastupili vse naše javno življenje? Kdo je etabliral zlasti po Istri volilno korupcijo? Kdo je uvel, skoro uzakonil kupčijo z dušami? Kdo je izdal devizo: osare tutto? Kdo se je povselp na vrhunec dovršenosti v mahinacijah na volilnih komisijah? Kdo je uvel v navado tiste grde manevre — da ne rabimo hujega izraza —, po katerih se stotinam volilcev zapreča pot do volilne dvorane in se notoriško večine spreminjajo v neznatne manjšine? Kdo je pokvaril ljudstvo, da misli isto, da je doba volitev doba popivanja in nezmernega uživanja, kdo je kriv, da velik del ljudstva niti ne ve, da je pravica glasovanja najvzvišenejša pravica državljana in da je zločinec oni, ki za bori dobiček zapravlja to svoje državljansko pravo? Kdo daje stotake in če treba tudi tisočake za jeden glas? Kdo je prvi jel prirejati izgrede zoper može, ki so drugačnega političkega mišljenja? Kdo je prvi in jedini prirejal poulične izgrede na Primorskem zoper naredbe oblasti? Kdo znikuje ob vsaki priliki sleherno avtoriteto, hujskaje ljudstvo: namestništvo in ministerstvo lahko ukazeta, kar-koli se jima zljubi, mi pa storimo vendar, kar se nam zljubi? Kdo odreka večini prebivalstva vsa politička in narodna prava in ogorča s tem čutstvovanje te večine? Kdo je v deželnem zboru zasramoval zastopnika oblasti, ko je isti hotel braniti določila ustave in temeljnih zakonov? Kdo bije ljudstvu v obraz s tem, da insultira zakonito izvoljene zastopnike in zaupnike naroda, še več: ljubljence naroda? Ali meni „Triesterica“ da taki dogodki morejo ostati brez utisa na ljudstvo?

Gotovo ne! Iz odgovorov na vsa ta vprašanja, katerih vrsta pa še ni zaključena, dobi nemški list tržaški pojasnilo, kdo da je kriv na žalostnih razmerah v Primorskil

„Triesterica“ naj le temeljito premotri gornja vprašanja in uverjeni smo, da bode odslej nekoliko bolj previdna v izdavanju „Fleisszettelnov“ „italianissimov“!

DOPI SI.

Z dežele. (Nekaj o poštnih ekspeditorjih.)

[Izv. dopis]. (Dalje.) A nam je navadno mnogo lažje izhajati z direkcijsko nego z gospodom poštarjem, kajti le-ta često nima niti pojma o poštni manipulaciji. Kako lahko in po svoji volji pometajo z nami ti gospodje, je torej lahko umevno, ker nas nima prav za prav nihče štiti, ali nas vsaj ne more in ne sme po sedanjih naših razmerah in organizaciji. Ta, kdor nas potrebuje in nas plačuje, je seveda naravno gospod nad nami. Saj če bi se ta ali oni hotel postaviti po robu na kakoršenkoli način, je v nevarnosti, da ga ne vzame nobeden poštar več v službo, ali da ga sploh popolnoma pokopljejo na čisto lahek in primitiven način. Kakor nikjer, tako nimamo celo v delu nikakoršne svobode v gibanju, ker je g. chef ali gospa chafinja odgovorna za vse, kar se nam energično omenja o vsakej priliki. Naše delo je jako naporno, ker zahteva največjo paznost in natančnost v duševnem in premnogo truda v telesnem oziru. Opažujete nas le na delu, kako treba skakati in stopicati ubogemu ekspeditorčku od ranega jutra do poznega večera, in včasih tudi do srede noči. To gotovo ne upliva dobro na živce in zdravje sploh. Pri vsem tem, kakor smo rekli, vendar nimamo nobene moči, nobene besede niti v uradu, češ, ker mi nismo za ničesar odgovorni, ampak le naš gospodar ali gospodinja. Toda vprašati moramo: Zakaj

pa smo prisegli zvestobo in natančnost in vestnost v izpolnjevanju stanovskih dolžnostij? Dalje: ako se nas smatra za take ničle, zakaj se pa v premnogi krajih zahteva vendar le kavecija od nas? Onda smo pa naenkrat zopet odgovorni za vse. — Oglejmo si le malo upravitelja brez uložene kavecije! Za vsako malenkostno napakico, ki se je dogodila ali v naglici ali v sili dela, in jo je zasledil ta ali oni revizijski organ na dotičnih direkcijah, dobi seveda hitro poštar svoj pošten — „nos“. Ker pa je grešil tisti, ki dela in ne isti, kdor — ne dela, se mora potem opravičevati le ekspeditor za svoj greh. Iz tega je pač dovolj jasno torej, da ni nobenemu ekspeditorju ali ekspeditorici vsejedno, kaj dela in kako da dela, temveč da jim je mnogo mnogo na tem, da je vse v najlepšem redu, da si oni nimajo nikakoršne koristi od tega; pač imajo pa lahko le veliko škodo v materialnem in moralnem oziru, ako ne delajo in skrbijo z vso paznostjo. Reči moramo torej, da so razmere na deželnih poštah silno bolne in za današnje čase popolnoma zastarele, kakor pri nobeni drugi upravi ne tako.

Govorilo se je sicer že pred več leti o reorganizaciji. Govorilo se je s tako gotovostjo, kakor da jo imamo že v rokah. Toda gorje nam! Kmalu so se poizgubile vse nade in pozabljeni smo zopet v svojih revah in nadlogah. Potihnilo je vse. Reorganizacija je bila pokopana. Prav tako završalo je zopet lanskega leta o gotovi bližajoči se reorganizaciji, ki naj bi nekako podržavila pošte na deželi in šumi še sedaj, ali ne več z isto navdušenostjo. Po tej reorganizaciji naj bi bil kraj naši bedi in siromaštvu in nomadnemu življenju. Kraj naši brezpravnosti, nemili osodi naši. Z reorganizacijo naj bi se začelo za nas novo, srečnejše življenje, nova, v primeri z dosedanjimi odnošaji, prava zlata doba, kakor smo že čitali črno na belem v novih določilih o reorganizaciji. S kako radostjo in zanimanjem hlatali smo po vsaki novi malenkosti o reorganizaciji in kako so se nam bliskale oči sladkega upanja in zadovoljnosti! Starejši ter izkušenejši in pa izvedenejši v naših odnošajih zmajevali so sicer dvomljivo z ramami. In res ne brez vzroka.

Prvega julija 1897. naj bi bil za nas preimennitni dan, rešilni dan, dan vstajenja, dan rešitve. Torej dan veselja, svobode in tolikanj zaželjene samostojnosti. Sedaj pa si mislite, kakimi čustvi, kako potrtem srcem in ubupno dušo čitamo v istem našem listu „Die Post“, ki nam je prvi prinesel preveselo vest o reorganizaciji, zopet prenemilo vest, da je reorganizacija za letos definitivno odložena. Vzrok temu da je ta, da nedostaja denarnih sredstev v to svrhu. Nočemo se spuščati v preiskavo, v koliko da je ta razlog opravičen ali ne. Le par besed bi radi omenili, kakor nam jih nareka naš priprosti razum.

(Zvršetek pride.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 1. aprila 1897.

Jedinstven klub. In še vedno smo v nejasnem. Le toliko moremo soditi po brzojavki, ki jo je pribečil o stvari „Sl. Narod“, da pogajanja med našimi poslanci ne merijo več na to, da bi se zasnova jugoslovanski klub, ampak skupina s katerim drugim imenom. Brzojavka „Narodova“ oddana na Dunaju včeraj, se glasi: „Včeraj zvečer so se sešli slovenski in hrvaški poslanci, moravski klerikalec Stojan in maloruski poslanec Barwinski ter se posvetovali glede ustanovitve skupnega kluba. Izvolili so odbor, v katerem so Bulat, Trumbić, dr. Laginja, Barwinski, Stojan, dr. Gregorčič, dr. Ferjančič, dr. Šušteršič in Žičkar, kateri naj doženejo dogovore“.

Isti list prinaša tudi obširneje poročilo o vseh teh pogajanjih. Ker pa „Slovenčev“ poročevalciz Dunaja trdovratno molče o tem življenskem vprašanju in smo čuli do sedaj le menenja uredništva „Slovenčevega“, smo prisiljeni smatrati poročila „Narodova“ osnovanimi. Teh poročil se nam je torej držati. Iz istih pa nam je povdariti dvojno: prvič to, kar smo slutili mi že od prvega začetka, da so namreč konservativni poslanci kranjski prišli na Dunaj se sklepom, da ne ustojijo v jugoslovanski klub, v drugič pa to, da smatrajo isti konservativni poslanci za pohujšanje, ako bi ustopili v jeden in isti klub se svojimi domačimi nasprotniki.

Ako je dr. Šušteršič res podal prvo izjavo, potem stojimo tu pred dejstvom, ki utegne postati usodno za konservativno stranko samo. Ne kaže pa, da bi govorili o stvari poprej, nego pade zadnja beseda.

Kar se pa dostaje „pohujšanja“, se nočemo sklicevati tu na analogiji v italijanskem in poljskem klubu, ampak izjaviti nam je jednostavno, da je to stališče nekrščansko, stališče večnega sovražstva, stališče, ki ne pozna odpuščanja. Mi smo gotovo zadnji, ki bi hoteli pokrivati notoriške in velike grehe, ki jih je storila narodna strauka na Kranjskem, ali vsi ti grehi ne morejo opravičiti onih, ki hote domači kranjski preprirenati med poslance na Dunaj. Tu gre za domovinsko stvar, gospoda! Ako vas ne morejo omečiti besede dr. Laginje, ki vas je opozarjal, da je Primorska v skrajni nevarnosti in da jo morejo poslanci rešiti le tedaj, ako so zložni, da pa je skoro zgubljena, ako se razcepijo — in ako vam niso segle do srca besede duhovnika Gregorčiča, da je vaše početje v nasprotju s temeljnimi idejami krščanskimi: potem že res ne vemo več, kako naj bi mislili o vas.

Za slučaj, da se razbijejo posvetovanja s konservativci kranjskimi, ne vemo drugega reči onim, ki so si ohranili še kaj slovanskega srca, narodnega duha in dobre volje, nego to bode vas toliko ali toliko, pa ustanovite sami klub, ki bode res naš! Njih pa pustite, naj gredo svoja pota! Ko pride dan zbistrenja pojmov, dajati jim bode odgovor pred zavednim slovenstvom!

Jednaki so! List „Reichswehr“ piše: „Opotavano smo opozarjali na skrajna narodna rogoviljenja italianissimov. In glej: nemškonnarodno glasilo v Gradcu se je čutilo poklicano, da vzame italianissime pod svoje varne peroti. Temu smo se čudili. Danes pa nam je popolnoma umljiva ta topla skrb nemškonacionalnih eksaltadov v Gradcu. V nekem poročilu v „Grazer Tagblattu“ o seji mestnega sveta graškega od 26. marca je namreč čitati: „Bismarckov odbor naznanja, da se dne 1. aprila ob 10. uri predpoludne zasadi „Bismarckov hrast“ na prostoru, prepuščenem od občine za „Hilnteichom“ in vabi odbor mestni svet na to slavnost.“ Tu smo izvedeli torej, da imajo v Gradcu Bismarckov odbor, da ta odbor zasadi hrast v pomembno počestčenje ekskancelarja in da slovesno vabi na to slavnost tudi občinski svet. Zasajati Bismarckove hraste na avstrijskih tleh, to je bilo od nekda glavno opravilo germanissimov. Tako se najbolje demonstruje zoper avstrijsko državno misel — a ravno na tem je v prvi vrsti ležeče spoštovanemu Bismarkovemu odboru in njega cenjenim gostom. Ne zmené se za nevarnost, da nas „Grazer Tagblatt“ vnovič obdolži denuncijantstva, zavračamo istotako odločno to protiaustrijsko rogoviljenje germanissimov, kakor smo zavrnili ono italianissimov. Vredni so popolnoma drug drugega“.

To je stara rana, katere se je tu dotaknil dunajski list. Najžalostneje pri tem je pa to, da še vedno sede gori visoko na sodnem stolu italianissimi in germanissimi in da se še vedno uvažuje njih sodba o — lojalnosti avstrijskih Slovanov. Volkovi stražijo, da ne bi ovca pogoltnila kakoši.

Lueger — župan dunajski. V včerajšnji seji mestnega sveta dunajskega je prijavil podžupan dr. Lueger, da mu je došlo pismo župana Strobacha, katerim se le-ta odpoveduje časti župana. Ta odpoved ni presenetila nikogar, saj se je vedelo, da je Strobach le namestnik Luegerjev. Volitev župana se bode vršila kmalo in ni dvombe, da bode izvoljen dr. Lueger, ki to pot gotovo zadobi cesarsko potrjenje. Govori se tudi, da dr. Lueger položi svoj državnozbornski mandat, da ne bi zašel v zadrego o obnovenju pogodbe z Ogersko. Se stališča, ki ga je zavzemal do sedaj jekleno doslednostjo, bi moral glasovati zoper obnovenje pogodbe na podlagi, kakor jo je določila vlada; na drugi strani pa zopet noče oponovati vladi, s katero živi sedaj v boljših odnošajih in ki ga hoče predložiti sedaj v potrjenje županom dunajskim.

Demonstracija dijakov v Pešti. O poslednjih demonstracijah v Pešti je zavladata med vseučiliščniki velika razburjenost, ker pandurji niso „rešpektirali“ dijaških legitimacij. Dijaki so izdali celó tiskane proglase, v katerih so pozivali svoje tovariše, da dostojno protestujejo zoper tako ravnanje. To je vzbudilo roj. Minolo soboto zvečer se

je zbralo na vseničlišču na stotine dijakov, ki so od tam korakali v sklenjenih vrstah proti klubu vladine stranke, da tam prirede demonstracijo zoper vlado. Med potjo so kričali: „Doli z vlado!“ „Doli s kvoto!“ „Doli z izdajalcem Banffyjem!“ „Doli s provizijonisti in mameluk!“ in še drugih enakih stvari. Lepo število stražarjev je zaprečilo, da dijaki niso došli pred klub vladine stranke; ker pa se niso hoteli raziti, razgnali so jih stražarji. Zaprlj so samo 3 dijake in še te so takoj izpustili, čim so se izkazali. To so tako kulturne slike — madjarske.

Položaj na Kreti. Londonski list „Times“ je jako črnogleden glede na krečansko vprašanje. Javlja namreč iz Larisse, da, četudi se Kreta prepusti Grški, bode le ta vendar zahtevala razširjenje svoje meje na kontinentu. Ako bi pa grška vlada pozvala vojake nazaj, bi se le-ti gotovo uprli ter zanesli vojno v Makedonijo. Položaj bi postal potem slabši, nego je bil leta 1878.

To menenje potrjujejo povsem poročila, došla iz Aten, katera naglašajo še posebej, da je položaj vedno bolj napet, a se tolažijo s tem, da je grška vojska pripravljena storiti vse, da izpolni program Grštva.

„Times“ zaključuje: „Nevarnost narašča. Tu ni treba več ne konferencij, ne načrtov, ampak — dejanj!“

Iz Aten poročajo: Krečanski beguni so predložili velesilam spomenico, v kateri prosijo v imenu človečnosti za odpravo blokade Krete, kajti z blokado da preti smrt njih ženam in otrokom.

Častitim našim gg. naročnikom!

Kdor ne pošlje zastane naročnine do 4. aprila t. l., temu ustavimo list brez ozira.

Upravišтво „Edinosti“.

Različne vesti.

Osebnosti. C. kr. nmemstnik vitez Rinaldini se je odpeljal danes zjutraj v Gorico.

Finančni ravnatelj, dvorni svetovalec dr. Schuster se je vrnil iz Gorice v Trst.

Policijski v tržaški okolici. Kakor javlja glasilo tržaškega magistrata, je z današnjim dnevom c. kr. redarstveno ravnateljstvo v Trstu razširilo svoj delokrog po vsej okolici. V posamičnih krajih spodaje okolice bodo inspektorati, v gornji okolici pa bodo vršili varnostno službo c. kr. orožniki, zavisni od policijskega ravnateljstva. Barkovlje pripadejo komisarijatu v ulici Scussa.

Ostavka. Vitez Stalitz de Valrisano je podal svojo ostavko kakor člen tržaške trgovinske zbornice, kateri je pripadal skoro 40 let. V rok tej ostavki je izid poslednjih državnozborskih volitev, v katerih je tudi Stalitz propadel kakor zastopnik trgovinske zbornice. Tudi g. Stalitzu je bilo usojeno, da je moral občutiti hvaležnost hiše — Reineit.

Čast dekletam na Proseku! Narodna dekleta na Proseku so nabrale 35 kron za družine zaprtih okoličanov. V pismu, katerim so doposlale denar našemu upravištvu, pa nam izražajo željo, da bi tudi druga dekleta po okolici posnemala njih lep vzgled. Čast Prosečankam!

Za družine zaprtih okoličanov so nabrali v gospodarskem društvu na Frdeniču 6 gld. Denar se je izročil ženama zaprtih Vidmarja in Skabarja.

Radni občni zbor „Tržaškega podp. in bralnega društva“ bode v nedeljo dne 4. aprila 1897. ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih (ulica Stadion št. 19.) Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Prečitanje društvene kronike minolega leta. 3. Prečitanje računov za leto 1896. 4. Prečitanje izjave pregledovnega odbora. 5. Posamezni predlogi svetovništva, članov in interpelacije. 6. Volitev predsednika, 2 podpredsednikov, 2 tajnikov, 2 knjigovodij, blagajnika, ekonoma, 12 odbornikov 6 odbornic, 6 namestnikov, 4 namestnic, 3 pregledovalcev računov in 5 članov mirovne sodnije. Glasovnice se dobivajo v društvenih prostorih. Glasovanje prične ob 9. uri zjutraj istega dne.

Društveno vodstvo.

Prihod avstrijskih vojakov na Kreto. Berolinski „Localanzeiger“ objavlja nastopno brzojavko iz Kandije od 30. marca ob 10. uri predpoludne:

Ravno je prikorakalo v mesto 163 avstrijskih vojakov. Neobičajna uniforma (modra, zelenimi našitki) in postavno vedenje vojakov sta vzbujala splošno pozornost. Pred stanom, določenim vojakom, sta jezдила ob fronti turški poveljnik Devad Paša in italijanski polkovnik Amoretti. Temu poslednjemu je avstrijski zapovedujoči stotnik storil prijavo. Navzoča sta bila tudi avstrijski generalni konzul in njegov tajnik. Pred mestnimi vrati so turški vojaki prezentovali puške.

Veliki koncert na korist družbi sv. Cirila in Metoda. Posvetovanje radi prireditve določenega koncerta vseh slovanskih društev tržaškega mesta in njega okolice v prid družbe sv. Cirila in Metoda, bode v soboto, dne 3. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih „Del. podp. društva“.

Odborniki in zastopniki vseh pevskih društev so vabljani tem potom, da se udeležijo gotovo tega posvetovanja.

35000 ameriških kolčij je dobila „Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico“. Oni, ki so se oglasili zanje, naj se zglase v uradu družbe (Del. podp. društvo) v nedeljo ob 9. uri predpoludne.

Iz Trsta nam pišejo: Zadnja številka „Slovenke“ piše o volitvah mej drugim: „Dala sem duška svojim čustvom, a čutila nisem samo tako: vse naše tržaške sestre so globoko občutile veliko izgubo. Z veseljem sem slišala, da so se Tržačanke vrlo zanimale; kaj bi se ne, saj so bili njih možje, njih bratje in očetje med boritelji in čule so dovolj o tem. Da bi jim le ta ogenj, katerega je vžgala britka izguba, tudi ostal! Naj bi vsled tega poraza istinito čutile kakor istega dne 18. t. m., da so Slovenke! Naj bi se sedaj, ko so še vse v ognju, lotile slovenščine, slovenskih listov! Naj bi ne bilo ena med njimi, ki bi ne vedela, od prve do poslednje strani, kaj je vsaj v „Slovenki“. Naj bi pomislile vendar, kako je to čudno, da so morale izražati svoje ogorčenje italijanski, ker niso vajene naše govorice in je ne znajo! Nadejem se, da moje besede ne bodo zastonj, saj tudi „Slovenke“ niso pošiljale te naše ogorčene Vile nazaj, ampak le par tržaških noblesse, ki so „hochgebildet“ in katere mislijo, da jim Slovenka ne sega do pasa, dočim je Slovenka vendar visoko, visoko nad njimi ter prezirno gleda in zre na njih ničevne skrbi in toilette; dokaj naravno, da teh nobles naš poraz ni dotaknil, daleč je do njih sre . . .!“

Te zlate besede vzete so mi prav iz srca, a to je vse še premehko povedano za naše razmere. Človeku se mora res srce krčiti, ko vidi, da prezirajo ravno najkompetentnejše in uplivne osebe naš razvoj, naš jezik.

V svoji laienitosti niti ne pomislijo, da smo tudi v Sloveniji že na precejšnji stopinji izobraženja in se kaj lahko sučemo po parketiranih dvoranah. Izvestno bi ne delala sramote slovenska knjiga in slovenski časopis še tako elegantnemu salonu. A ravno, ker se tu zapirajo duri slovenski stvari, ne more vspevati kakor bi mogla.

Kako neki zadobimo kedaj ugleda pred drugimi narodi, ako se svojega naroda sramujemo sami?

V obrambo nedolžnih. Hudo je človeku, ako je po krivici napadeno njegovo poštenje. To ne velja samo za osebno poštenje, ampak tudi za narodno in politiško. Taka krivica se dela sedaj volilnim možem materijskim, o katerih se je med ljudstvom razširila govorica, da so se izneverili svojemu rodu in da so dan volitve za V. kurijo glasovali za Bartolija. To je izmišljeno, kajti vseh 11 glasov iz občine materijske je bilo oddanih za dra. Laginjo! To jedino je resnica! Nam pa je dolžnost, da poudarimo to slovesno, da se ne bode godila krivica poštenim možem!

O dogodkih omenjenega dne nam pišejo iz Materije:

Prišedši v Materijo so posedli nekateri naši volilni možje na vozove, da bi se odpeljali proti Voloskem. Kar je pridržala neka kočija, a iz kočije sta stopila — dr. Krstić in Fran Marotti! Ustopila sta v hišo g. Kastelca. Mi smo se odpeljali, a videli smo takoj, da sta ona dva prišla agitirat za italijansko stranko, a vedeli smo tudi, da ne odpravita ničesar, kajti mi smo hoteli ne premično stati za našega Laginjo.

Dospeli smo pod Kastav. Tu smo se ustavili

v gostilni, da bi prenočili. Gostilničar nas je jel izpraševati, kako da mislimo glasovati. Ko smo mu povedali svoje menenje, jel je obrekovati dra. Laginjo, da nas hoče spraviti pod madjarski jarm. Volilni mož Ivanovič pa je odgovoril jednostavno, da pol. „Edinost“ ne bi kandidovalo Laginje, ako bi isti nameraval kaj slabega. Kmalu na to se je pripeljal g. Kastelic in žnjim še dva druga volilna moža iz občine materijske. Bilo nas je osem. Tako smo povečerjali. Uro pozneje so došli dr. Krstić, urednik „Prave Naše Sloge“, Vlah, in kakih 50 mož iz Rukavca in od blizu. Tu je zopet začel dr. Krstić slikati, „kako bode trpela tužna Istra pod madjarskim jarmom, ako bode izvoljen dr. Laginja“. Krstić in Vlah sta privela toliko ljudij seboj, da bi to uplivalo tudi na naše. Toda ni se jima posrečilo in Kastelic je povedal naravnost, da program Laginje greza tem, da se povzdigne narod sosebno pa kmečki stan. Ali pristaši Krstićevi niso hoteli čuti ničesar ter so določili, da bodo glasovali za Bartolija. Naši pa so ostali trdni kakor skala.

Ljudstvo se je razšlo; ostala sta le Krstić, Vlah in še par drugih. Tedaj pa je Krstić jel nekako obirati Kastelca, češ, da je le ta kriv, da materijska občina ne bode glasovala za Bartolija. Seveda prav naravnost ni rekel tega. Kastelic pa je izjavil še jedenkrat, da ne bi mogel glasovati proti svojemu prepričanju in proti volji naroda. Krstić pa je lepo govoril naprej, kakor že znajo doktorji, in je pripovedoval lepe prilike. — Na to pa je zavrela kri našemu Ivanoviču, da je povedal svojo. Povedal je Krstiću v obraz, da mi ne verujemo, kar piše „Prava Naša Sloge“. Voliti pa moramo tako, kakor hoče ljudstvo, ki nas je poslalo. In tako se je tudi zgodilo: Materijski so glasovali za Laginjo.

Cenjene čitatelje „Edinosti“ pa prosimo, da razjasne stvar ljudstvu, da ne bode isto sumničilo naših volilnih mož. To je v nečast nam vsem pred drugimi narodnimi občinami.

Posojilnica v Voloskem, registrovana zadruga na omejeno jamčenje, je po mnogih neprilikah in dolgem zatezanji od strani sodiščnih oblastij slednjič vendarle dosegla, da so se njena pravila upisala v uradni register ter začne sedaj takoj poslovati.

Izpred porotnega sodišča. 37letni dninar Viktor Urbanis, italijanski podanik, zaljubil se je bil leta 1895. v Trstu v služabnico Antonijo Cebokin. Ko pa je dekle doznalo, kako nasilnega značaja je Urbanis in kako obupni so njegovi odnošaji, odločila je svojega čestilca in ni hotela več zaati o njem. Antonija je opustila službo in se je preselila k svojim sorodnikom v Milje. Toda Urbanis nikakor ni odjenjal s svojimi ljubovnimi in ženitbenimi ponudbami in, dasi ga je Antonija odbijala najodločneje, bil je vendar tako drzen, da je celo zahteval od nje, da mora iti žnjim skupno stanovat! Kadar je le mogel, prihitel je v Milje in nadlegoval dekle. Tako tudi 10. maja 1896. zjutraj. Ni se dal odpraviti, dokler ni privolila Antonija v to, da pojde žnjim na kozarec vina. V gostilni je Urbanis zopet pričel svoje nesramno govorjenje in ko je dekle ogorčeno skočilo kviško, potegnil je nož in se ji je zagrozil. Prestrašena Antonija je planila na ulico, toda Urbanis je skočil za njo, jo pograbil z levo roko, z desno pa pričel udarjati z nožem po glavi, vratu, rokah, sploh slepo, kamor je padlo. Dekle se je okrvavljeno zgrudilo na tla, junak Urbanis pa je pobegnil. Posledice tega napada so jako žalostne. Urbanis je dekletu svojimi udarci po glavi pretresel možgane ter je Antonija sedaj nekoliko slaboumna; desna roka ji je otrpla popolnoma in ne bode nikdar več za rabo in desna noga je polu otrpla, da se sirota jedva vlači od jednega kraja v drugi.

Obtoženec se je na razpravi priznal le deloma krivega. Antonija Cebokin je zahtevala 100 gld. odškodnine za zdavljenje, 500 za prestane bolečine in 15 za lase, ki so ji jih odrezali zaradi ran na glavi.

Porotniki so soglasno potrdili stavljeno jim vprašanje gledé težkega telesnega poškodovanja in sodišče je na to obsodilo Viktorja Urbanisa na 7 let težke, s postom poostrene ječe in na izgon po prestani kazni.

Včeraj je pričela pred tukajšnjo poroto senzacionalna razprava zoper Jurija Mangachija, očeta

Lastnik kensorcij nista „Edinost“. Izdavatelj in odgovorni urednik: **Fran Godnik**. — Tiskarna Dolenc v Trstu.